

ГОЛАС РАДЗІМЫ

ВЫДАЕЦЦА 3 1955 ГОДА ●

● NO.09 (3321) ●

● ЧАЦБЕР, 7 САКАВІКА, 2013

ШТОТЫДНЁВІК “ГОЛАС РАДЗІМЫ” МОЖНА ЧЫТАЦЬ У ІНТЭРНЭЦЕ: WWW.GOLAS.BY

**Толькі струны
закрані...**
Пачуццё Айчыны жыве ў
душы кожнага, хто вядзе
свой радавод з зямлі
беларускай **Стар. 2**

**3 песнямі —
бліжэй вясна**
У латвійскім горадзе
Елгава з поспехам выступаў
фальклорны гурт “Купалінка”
з Беларусі **Стар. 3**

**Нашчадкі
класікаў**
Пісьменнікі Якуб Колас
і Янка Маўр некалі
парадніліся дзякуючы
сваім дзецям **Стар. 4**

СВЯТОЧНЫ НАСТРОЙ

Вядомасць жанчынам — да твару

Ці можаце вы адразу ўзгадаць з дзясятка імёнаў нашых зямлячак-сучасніц, якіх добра ведаюць за межамі краіны? Мы гатовы сёе-тое вам падказаць...

Яўген Дарэнскі

Любая краіна, не сакрэт, заваёўвае сабе славу і прызнанне ў свеце намаганнямі моцных, энергічных, прыгожых, разумных, таленавітых людзей. Такіх — сотні, тысячы. Але ж хто ў свеце з нашых сучасніц-беларусак найбольш вядомы? Тут можна доўга спрачацца. Бо вядомасць — яшчэ тая капрызуля! Вось яна была яшчэ ўчора з вамі, а сёння... Вясновы, ветраны, кажучы папросту, у яе характар. Ды ўсё ж, каб спрэчка “пра самых-самых” была прадметнай, напярэдадні Дня жанчын карэспандэнт “Голасу Радзімы” правёў невялікія кансультацыі з мужчынамі-прадстаўнікамі беларускіх дыяспар Эстоніі, Вялікабрытаніі, Канады, Расіі Латвіі, Украіны ды некаторых іншых краін. І ўносіць, без прэтэнзій на канчатковасць і беспаваротнасць, свае прапановы ў спіс “Самых вядомых ў свеце і СНД сучасных беларускіх жанчын”.

Думаю, з першай пазіцыяй усе пагодзяцца: “топ-10” самых вядомых прадстаўніц Беларусі па выніках мінулага года, безумоўна, адкрывае зорка сусветнага тэніса Вікторыя Азаранка. У 2012-м пасля перамогі на Australian Open яна стала першай ракеткай свету. За што і была ўзнагароджана Ордэнам Айчыны III ступені. На другое месца ставім Аляксандру Герасіменю: чэмпіёнка свету 2011 года па плаванні, уладальніца двух

Спартсменкі Вікторыя Азаранка, Аляксандра Герасіменя і Дар'я Домрачова праслаўляюць Беларусь сваімі перамогамі

сярэбраных медалёў Алімпійскіх гульняў у Лондане, пераможца конкурсу “Трыумф. Героям спорту-2012” у намінацыі “Прачы год”. На трэцім радку рэйтынга — Дар'я Домрачова, адна з наймацнейшых біятланістак свету. Усе тры спартсменкі былі візітнай карткай Беларусі летась — і цяпер яны “на вышыні”.

Чацвёртае месца аддаем топ-мадэлі з Віцебска Таццяне Дзягілевай. Яе можна бачыць на подыумах Заходняй Еўропы і Амерыкі. Яна рэкламуе вопратку і аксэсуары ад Хуга Босса, Крысціяна Дзіора, Іва Сэн-Ларана,

Поля Гацье. У 2010-м, дарэчы, часопіс Esquire назваў Таню Дзягілеву самай сэксуальнай жанчынай Беларусі.

Пятае месца пакуль утрымлівае пераможца конкурсу “Мінская прыгажуня” 1988 года, былая салістка ансамбля “Верасы” Анжаліка Ялінская. Праўда, сёння ў яе не ўсё ладзіцца ў асабістым жыцці, але з кім не бывае...

Шостае месца ў нашым рэйтынгі, асабліва на тым настойваюць мужчыны-беларусы з СНД, займае Лідзія Ярмошына, старшыня Цэнтральнай выбарчай камісіі Рэспублікі Беларусь. Што

тут скажаш: сама пасада працуе на папулярнасць. Як і ў выпадку з палітыкам Наталляй Пяткевіч. Думаю, памочнік Прэзідэнта Рэспублікі Беларусь і проста прыгожая жанчына па праву займае сёмае месца ў нашым рэйтынгі. А восьмы радок — у Надзеі Ермаковай, старшыні праўлення Нацбанка, яна ж старшыня Беларускага саюза жанчын.

Далей у спісе мастачка Вікторыя Каваленчыкава, вучаніца народнага мастака Беларусі Мая Данцыга. Гаспадыня арт-галерэі “VK” у Амстэрдаме рухаецца па прыступках прызнання, летась

была яе выстава ў Мінску. Хто будзе ў Амстэрдаме, зазірніце ў галерэю зямлячкі, палюбуіцеся гарадскімі пейзажамі, якія яна піша, седзячы на падлозе...

І, нарэшце, замыкае наш рэйтынг “Міс Беларусь” Вольга Хіжанкова. Яе прызналі адной з самых прыгожых жанчын краіны ў 2008 годзе, а цяпер Вольга працуе на Беларускай тэлебачанні.

“У раскрутцы” ў байнэце цяпер яшчэ адно імя: гэта 13-гадовая Ксенія Дзягелька з Гомельшчыны, з пасёлка Акцябрскі. Зрэшты, яе сусветная вядомасць, думаю, наперадзе.

ГІСТОРЫ КАХАННЯ

Марыйка, дзве крыніцы і Астана

Аповед пра тое, як высокія пачуцці збліжаюць людзей, саграваюць душы і асвятляюць жыццёвыя шляхі-дарогі

Іван Ждановіч

Спачатку — крыху пра тое, чым слова адгукнецца. Летась наша газета пісала пра Зіновія Прыгодзіча: як пра добрага сябра пісьменніка Янкі Сіпакова. А потым і пра новую кнігу “Постаці: з цэлым народам гутарку весці”, якую Зіновій Кірылавіч прэзентаваў у Нацыянальнай бібліятэцы Беларусі. Абедзве публікацыі

— “Ён пайшоў у цішыню...” і “Мастацтва шчырага дыялога” — аказваецца, чыталі нашы суайчыннікі ў Казахстане. І нядаўна на адрас часопіса “Гаспадыня”, які стварыў і рэдагуе Зіновій Прыгодзіч, прыйшоў ліст з Астаны. Рэдактар і прынёс нам вестку ад землякоў разам са згаданай у першай публікацыі кнігай Янкі Сіпакова “Малады вецер: Мужчынскія апавяданні”.

Чытаем у лісце з Казахстана: “Добры дзень, паважаны Зіновій Кірылавіч! Ад шчырага сэрца гэты прывітальны ліст Вам дасылаюць прадстаўнікі суполкі “Беларусь” горада Астаны

Рэспублікі Казахстан. Не так даўно мы пазнаёміліся з мясцовым кампазітарам, членам Саюза кампазітараў Казахстана Дзмітрыем Валер’евічам Останьковічам. Ён мае беларускія карані з Магілёўшчыны, з Мсціслаўля. Яму 37 гадоў, і ён ніколі не быў у Беларусі. Праз інтэрнэт пазнаёміўся з Віталем Астаньковічам, які спявае ў ансамблі падраздзялення Міністэрства па надзвычайных сітуацыях у Мсціслаўлі. Паміж імі завязалася творчае сяброўства. Віталь з Беларусі даслаў Ваш верш “Дзве крыніцы”, Дзмітрый

у Казахстане напісаў музыку — і атрымалася вельмі прыгожая песня. Яе і спявае Віталь, з беларускім каларытам. І мы ўлюбіліся ў песню, пакуль спяваем для сябе ў фальклорным ансамблі “Вясёлка”. Спадзяемся, хутка для нас кампазітар зробіць аранжыроўку. А пра Вас, Зіновій Кірылавіч, мы прачыталі ў газеце “Голас Радзімы” за 12.04.2012. Дасылаем Вам са згоды кампазітара песню з нотамі. Мяркуем, Вам яна спадабаецца... Добра было б, каб і ў “Голасе Радзімы” напісалі пра такое міжнароднае творчае супрацоўніцтва.” → **Стар. 3**

ПОВЯЗЬ

Толькі струны закрані...

Пачуццё Айчыны
жыве ў душы
кожнага, хто
вядзе свой
радавод з зямлі
беларускай

Юлія Букель

У эстонскай Нарве цяпер — амаль 1700 беларусаў. Яны з пяшчотай згадваюць Бацькаўшчыну, краіну продкаў. Стаць бліжэй да яе ім дапамагае беларускае таварыства “Сябры”, што ўзнікла ў 1999 годзе. У ліку тых, хто ствараў суполку, была і Людміла Аннус, у дзявоцтве Вайткевіч.

— Людміла Анатольеўна, дзе пачынаўся ваш жыццёвы шлях?

— Родам я з Мазыра. Бацька, Анатоль Ігнатавіч Вайткевіч, працаваў інжынерам-будаўніком, а маці, Ганна Аляксандраўна, вентурачом. З часам мы пераехалі ў Светлагорск, малады горад на Бярэзіне. Закончыўшы школу, я паступіла ў Ленінградскую леса-тэхнічную акадэмію, а ў 1973-м мяне як маладога спецыяліста накіравалі ў Нарву — інжынерам-тэхнолагам, на мэблеваю фабрыку. Я і цяпер там працую, узначальваю тэхнічную службу, робім мяккую мэблю.

— А ў Нарве, адлучаныя “ад родных ніў, ад роднай хаты”, ад-

Спадарыня Людміла любіць вясновую пару

чуваеце повязь з Радзімай?

— Безумоўна. Найперш дзякуючы роднай беларускай мове ды яшчэ “Сябрам” мы адчуваем сябе беларусамі, гэткай жывой клетачкай Бацькаўшчыны. Самі духоўна расцем у плыні беларускай культуры, паказваем і эстонцам яе прыгажосць. Таму спрыяе і наш гурт беларускай песні, першым кіраўніком яго была Любоў Давыдава. “Сябры” маюць моцныя, па-сапраўднаму сяброўскія стасункі і з іншымі беларускімі

суполкамі Эстоніі — таварыствамі “Бэз”, “Крыніца”, “Ялінка” і “Лёс”. Ёсць кантакты з генконсульствам Беларусі ў Таліне: дзякуючы яму мы атрымліваем беларускія газеты.

— Вы часта — ініцыятар новых спраў суполкі. І якія ж, на ваш погляд, самыя цікавыя імпрэзы ладзілі “Сябры”?

— За трынаццаць гадоў мы шмат зрабілі, знаёмячы жыхароў Нарвы з культурнай спадчынай Беларусі. Ладзілі, напрыклад,

Дзень беларускай культуры. Тройчы праводзілі фестывалы “Спяваюць беларусы Прыбалтыкі” з удзелам гуртоў, суполак з Эстоніі, Латвіі, Літвы. Цікавыя для эстонцаў імпрэзы з нагоды юбілеяў знакамітых беларускіх дзеячаў. Напрыклад, ладзілі свята да 130-х угодкаў Янкі Купалы і Якуба Коласа. Сярод школьнікаў правялі конкурс сачыненняў “Што ты ведаеш пра Рэспубліку Беларусь?”.

— Ці часта наведваюцца да вас калектывы з Беларусі?

— Так, мы ахвотна запрашаем артыстаў з Бацькаўшчыны. Два разы прымалі сямейны квартэт гурта “Радзімчы” з Мінска. Іх песні так спадабаліся нам, што некаторыя цяпер і самі спяваем. Прыязджала ў Нарву Надзея Мікуліч, заслужаная артыстка Беларусі. Заклучаны дагавор аб супрацоўніцтве паміж Нарвай і Барысавам, і мы ўжо прымалі ансамбль “Белыя зоры” адтуль. Вельмі ўзрадаваліся, калі і наш гурт запрасілі ў 2008-м на Дзень горада ў Барысаў. З хлебам-соллю, у народных строях, з душою сустракалі нас землякі. Мы слухалі іх цудоўныя спевы, самі спявалі. Цёплыя ўспаміны пра тое гасцяванне саграюць нашы сэрцы і цяпер. Разам з намі, дарэчы, былі і дзеці, маладое пакаленне беларусаў Эстоніі. А калі вярталіся яны ў Нарву, то ўжо спявалі народную песню “Ехаў Ясь на кані”. Пэўна, беларускія струны ў душах супляменнікаў заўсёды гатовы адгукнуцца — толькі закрані іх...

ЯК СПРАВЫ, ДЫЯСПАРА?

Дзівосная кветка Купалінка

На абласным конкурсе ў Іркуцку прыгожа выступіла беларуска Святлана Елікава

Дзевяты раз ладзіўся ў нашым горадзе конкурс эстэтыкі “Кветка Байкала”. Праўда, раней “кветкамі” сем гадоў абіраліся выключна бурацкія дзяўчаты. А калі Цэнтр па захаванні бурацкага этнасу стаў Іркуцкай абласной дзяржаўнай установай культуры “Цэнтр культуры карэнных народаў Прыбайкалля”, то і беларускам у конкурсе можна ўдзельнічаць. Бо цяпер гэта міжнацыянальны абласны конкурс эстэтыкі.

Мы стартвалі вельмі ўдала: летась спаборніцтва выйграла беларуска Вольга Тугарынава. А сёлета на імпрэзе ў Тэатры юнага глядача перамагла татарка Юлія Зарыпава, з чым мы яе і віншваем. Ды мне б хацелася раскажаць пра нашу “Кветку Байкала-2013” Святлану Елікаву. Мы, маю на ўвазе беларусаў Іркуцка, за яе хваліліся, бо канкурэнткі ў Светы былі вельмі моцныя. Ды і яна аказалася дзяўчынай баявой, з агеньчыкам. Дапамагалі ёй рыхтавацца да конкурсу, падтрымлівалі Свету перш за ўсё яе родныя: самі шылі касцюмы, складалі вершы ды прадумвалі вобразы. І Святлана

выступіла цудоўна. На першым этапе “Візітная картка” зрабіла яркую заяўку: выйшла на сцэну з кветкай і, быццам выконваючы нейкую працу, “ткала кветку”, у вершаванай форме расказала пра сябе і сваю сям’ю. Прыгожа атрымалася! Далей, на творчым этапе, трэба было спяваць альбо танцаваць. Света выйшла ў строі Купалінкі, з вянком на галаве і так пачуццёва, узнёсла выканалася купальскі танец! Проста зачароўвала ўсіх: рукі то плаўна ўзляталі ўверх, то апускаліся. Гэта быў фрагмент старажытнага абраду ў сцэнічным варыянце, музыка ўдала падобраная. Зала выбухнула апладысмантамі, глядачы крычалі “Брава!”, “Малайчына!”. Як па мне, то нумар у нашай Светы быў — самы найлепшы.

Інтэлектуальны этап конкурсу сёлета быў дзіўны. Летась пытанні, якія нечакана задаваліся дзяўчатам, былі з гумарам і патрабавалася кемлівасць, каб на іх адказаць. А сёлета — канкрэтыка, і тут альбо ведаеш, альбо не. Мы, глядачы, здзіўляліся: хто “дадумаўся” задаваць такія пытанні? Потым было “Рукадзелле”, дзяўчаты прадставіла сваімі рукамі зробленыя творы мастацтва.

Святлана Елікава ў вобразе Купалінкі

Света паказала зробленыя ёй пацеркі, у народнай бела-чырвовай каляровай гаме. Такія пацеркі насілі раней дзяўчаты, жанчыны на Беларусі, і сярод нашай моладзі традыцыя становіцца папулярнай. Апошні ж этап конкурсу “Дэфіле ў вячэрніх сукенках” наогул усіх аб’яднаў: кожная дзяўчына была прыгожая ў сваім уборы. Ды конкурс ёсць конкурс, нашай Святлане перамагчы не ўдалося. Як па мне, дык гэта і не галоўнае! Важна, што на свяце была годна

прадстаўлена беларуская культура, і мы ў зале вельмі ганарыліся нашай Купалінкай.

Хачу падзякаваць і ўдзельнікам ансамбля аўтэнтчнай песні “Крывічы”, які прымаў удзел у канцэртнай частцы імпрэзы, выканаў дзве беларускія народныя песні. Адна з іх, гумарыстычная “Чачотачка”, стала прэм’ерай. Цяпер “Крывічы” — гурт вядомы, майстэрства артыстаў расце, яны заўсёды радуюць глядачоў.

Алег Рудакоў, г. Іркуцк

УВАГА: КОНКУРС!

У Італіі
загучыць
беларуская
мова

Іван Іванаў

З усяго свету паступаюць матэрыялы на конкурс “Культурная прастора”, які праводзіць Рэспубліканскі цэнтр нацыянальных культур і таварыства “Радзіма”.

Вестка пра кожную новую беларускую суполку ў свеце — як адметная кветка ў вялізным букете. Ці новы голас у шматгалосым хоры. Здрава, што паўсюль у нас ёсць землякі! І не проста аднаасобнікі, а энтузіясты, якія жадаюць разам рабіць свет лепшым. Прыгажэйшым. Дабрэйшым. Карацей — такім, якім хацелі б яго бачыць беларусы.

Конкурс “Культурная прастора” — цікавая справа, якой займаюцца сумесна Рэспубліканскі цэнтр нацыянальных культур і таварыства “Радзіма”. Яго ўмовы ёсць на сайце РЦНК. Беларускія суполкі свету могуць падзяліцца досведам: як сцвярджаюць яны нашу культуру за межамі Бацькаўшчыны, як выяўляюць сваю беларускасць. І, адпаведна, атрымаць за тое не толькі грамадскае прызнанне, але і каштоўныя падарункі. Праз такія самапрэзентацыі пашыраецца за межы краіны і наша беларуская культурная прастора. Мы ўжо расказвалі, як матэрыялы на конкурс прывёз кіраўнік Беларускага зямляцтва з Амурскай вобласці Мікалай Васільеў. А хто яшчэ адгукнуўся?

Ліст з Італіі: “Добры дзень, дарагія землякі! Па электроннай рассылцы атрымалі з консульскага аддзела пасольства Беларусі ў Італіі запрашэнне прыняць удзел у конкурсе, які ладзіцца сярод суполак беларускіх суайчыннікаў за мяжой. Паколькі грамадская асацыяцыя “BELLARUS” яшчэ вельмі маладая, у кастрычніку 2012-га нам споўнілася два гады, то мы і не прэтэндуюем на заваяванне нейкіх прызоў. Проста хочам паведаміць пра нашае існаванне і атрымаць карысныя парады і падтрымку з Радзімы. Разам з лістом дасылаем весткі пра тое, што мы паспелі зрабіць летась, і некалькі здымкаў. З павагай — прэзідэнт асацыяцыі “BELLARUS” Пумпулева Таццяна Іванаўна”. Землякі даслалі фотакопіі з газет, што расказваюць, напрыклад, пра лістападаўскі Славянскі фестывал у Неапалі. У ліку арганізатараў яго — і нашы землячкі. Гэта быў адметны праект, свайго роду “эксперымент з новымі формамі культурнага абмену і інтэграцыі”. У гэтым чытаем, што суайчынніцы на беразе Неапалітанскага заліва ў асноўным з вышэйшай адукацыяй, занятыя пераважна доглядам пажылых людзей ці па хатняй гаспадарцы. А колькасць беларуска-італьянскіх шлюбавых павялічваецца, і, пэўна, хутка ў Італіі загучыць беларуская мова. А пакуль руская ды італьянская пераважалі на навагоднім прадстаўленні, якое актыўнікі асацыяцыі “BELLARUS” ладзілі для беларускіх дзяцей, што прыехалі ў неапальскія сем’і на аздараўленне.

ГІСТОРЫІ КАХАННЯ

Марыйка, дзве крыніцы і Астана

На святочнай сцэне ў Астане — беларускі гурт “Вясёлка”

(Заканчэнне. Пачатак на стар. 1)

У лісце — прыпіска, што даслала яго мастацкі кіраўнік ансамбля “Вясёлка” Тамара Іванаўна Мурашка-Батрак. Нарадзілася яна ў гарадскім пасёлку Воранава на Гродзеншчыне ў сям’і настаўніцы, у 1965-м закончыла там школу. Лёс закінуў беларуску ў Казахстан. Па адукацыі спадарыня Тамара педагог, цяпер на пенсіі. І беларускіх каранёў не забывае: штогод бывае ў Воранаве, дзе жыве яе маці, прычым і ў Беларусі кіраўнік гурта “Вясёлка” актыўна ў мясцовай самадзейнасці. Спідарыня Тамара піша: яна зацікавілася творчасцю Зіновія Прыгодзіча і летам будзе шукаць яго іншыя творы ў Беларусі.

Цікавымі шляхамі, як бачым, ідуць па свеце хвалі

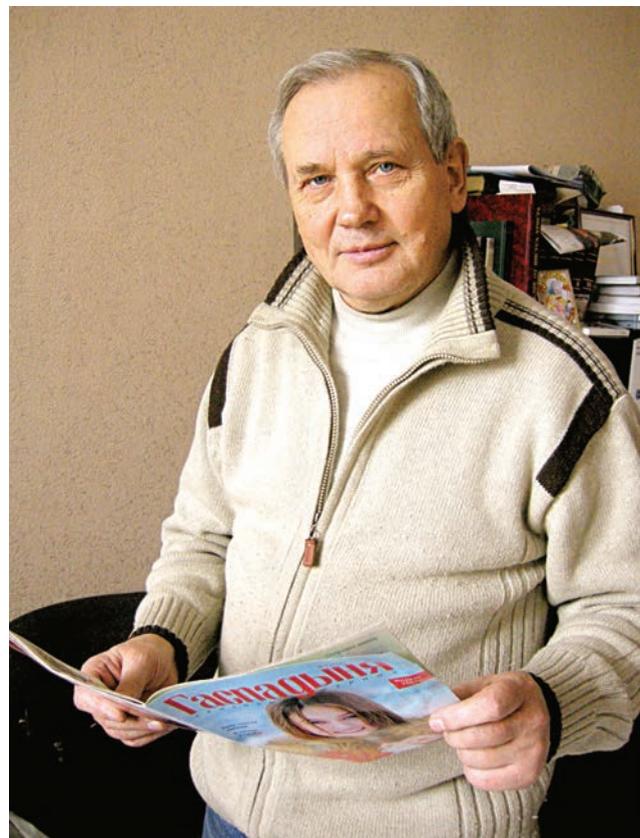
творчасці! Да таго ж, перадаючы нам ліст, Зіновій Кірылавіч патлумачыў: на гэты верш ужо тры кампазітары раней напісалі песні, і мелодыі розныя ў Алега Чыркуна, Уладзіміра Карызны-малодшага, Алеся Мазура. Госць рэдакцыі парадаваўся, што і ў Астане землякі цяпер спяваюць песню на яго верш. Пэўна ж, нечым прыцягальны твор для іншых! Можа, паспрабаваў даведацца я ў аўтара, сакрэт папулярнасці ў тым часе, калі верш ствараўся?

“Стрэў дзяўчыну я адну:/ Вусны, як суніцы.../ А у вочы зазірнуў — / Дзве крыніцы./ Думаў, пройдзе ўсё, міне, / Ажно стаў нудзіцца:/ Не даюць спакою мне/ Дзве крыніцы, дзве крыніцы...” І сапраўды, верш “падзараджаны” высокімі пачуццямі — ён,

нібы праменьчык, нясе ў сабе водбліск светлага каханьня. “Я напісаў твор яшчэ ў 65-м годзе, калі праходзіў журналістскую практыку ў абласной газеце “Заря”, — згадвае Зіновій Кірылавіч. — Мяне пасялілі ў інтэрнаце Брэсцкага педінстытута, там пазнаёміўся з дзяўчынай, яна была на 2-м ці 3-м курсе. Марыя, Маша, Марыйка... Кожны вечар з ёй гулялі па вуліцах горада, у кіно хадзілі, у парку на гушкарках каталіся... А ў яе сапраўды: вусны як суніцы, вочы як крыніцы. Вельмі прыгожая. Нам было хораша разам, я закахаўся ў яе! А скончылася ўсё дастаткова сумна. Практыка заканчалася, я перад развітаннем спытаў: “Ну што, Марыйка, як мы будзем далей?”. І быў ашаламлены адказам: “Ніяк...

У мяне ёсць хлопец...” Яна, пэўна, разумела, што працягу ў спатканняў можа не быць, бо я вярнуся ў Мінск, яна застанеца. Можа, у яе іншыя думкі былі. Але я ўпэўнены: з абодвух бакоў было шчырае і высокае пачуццё. А верш “Дзве крыніцы” нарадзіўся да развітання. Я пісаў яго на высокай хвалі каханьня, прысвяціў Марыйцы і чытаў ёй. Былі іншыя вершы, можа з дзясятка, напісаныя ў тую брэсцкую пару. Напрыклад, “Як толькі вечар па-над клёнамі/ Бы мёд, расплешча сіняву...” — і далей пра вочы, якія мяне кудысьці пазавуць...”

Тужліва-развітальнае слова каханай пісьменнік, журналіст пранёс праз усё жыццё. Светла ўсміхаючыся, бы заглядваючы ў былое, Зіновій Кірылавіч прагаварыў іх: “Добрага

Зіновій Прыгодзіч: гаспадар “Гаспадыні” і паэт

табе спадарожніка на дарогу і на жыццё”. І больш у Зіновія і Марыі не было анічога: ні званкоў, ні пісьмаў, ні сустрэч...

Пішучы гэтыя радкі, разумею: былога не вернеш. І навошта вяртаць? “Не вяртайтесь к бывлым возлюбленным,/ бывлым возлюбленным на свете нет.” — раіць у першых радках аднаго з вершаў і Андрэй Вазнясенскі. Але — парадокс: пад канец твора ён крыху змяшчае акцэнт, ловіць быццам рэха з гаёў: “Не покидайте своих возлюбленных./ Бывлым возлюбленным на свете нет...”. І сапраўды, часам струны душы неадольна парываюцца спяваць ва ўнісон каханню дзяцінства, юнацтва. Не ведаю, як вам, а мне зразумелае жаданне ачысіць душу ў той звышрэальнасці, дзе яднаюцца зямля і неба. Асабліва на пачатку сакавіка, калі немагу зімовых страху зрушваюць тры словы: Вясна. Жанчына. Каханне.

На развітанне з Зіновіем Кірылавічам я спытаў, ці не напіша ён апавяданне пра тую брэсцкую практыку. Даволі ўдалую, дарэчы: малады журналіст шмат паспеў напісаць нарысаў, артыкулаў, чытаў свае вершы на творчых вечарах — на ўсё сіл хапала, усё паспяваў. “Засвяціўшыся” найлепшым чынам у Брэсце, Прыгодзіч потым зрабіў бліскучую журналістскую кар’еру, адбыўся і як пісьменнік. Вось дык чароўная сіла каханьня! Гэта, прызнаўся, быў незвычайны і творчы, і духоўны ўздым. А на маё пытанне пісьменнік адказаў: “Можа і напішу. У маёй памяці Марыйка — такое цудоўнае, чыстае, харошае дзяўчо”.

Так што, калі сустрэне хто настаўніцу Марыю, падкажыце ёй: паэт яе не пакідаў. Яе вобраз паралейша чысты і светлы. І пра вусны як суніцы, вочы як крыніцы спяваюць цяпер нават у Астане.

ЗЕМЛЯКІ

З песнямі — бліжэй вясна

У латвійскім горадзе Елгава з поспехам выступаў фальклорны гурт “Купалінка” з Беларусі

Нядаўна ў госці да жыхароў Елгавы завіталі мінскія артысты. Яны выступалі ў адной са школ, і то была значная падзея для ўсіх гараджан — а не толькі для мясцовых беларусаў. Гастролі таленавітых землякоў арганізавалі Саюз беларусаў Латвіі сумесна з Елгаўскім беларускім таварыствам “Злата”. Перад канцэртам да глядачоў звярнулася кіраўніца мясцовай суполкі Зэнта Трэцьяк, з падзякай мясцовым уладам, якія прадаставілі памяшканне для канцэрта, з удзячнасцю прысутным — за цікавасць да жыцця беларусаў горада, за інтарэс да нашай культуры. “У гэтыя халодныя яшчэ дні давайце сагрэем свае сэрцы, дакранушыся да беларускай культуры! — гаварыла Зэнта. — А ў нас такая духоўная спадчына, што, спасці-

гаючы яе, аніхто не будзе адчуваць сябе адзінокам”. Старшыня Саюза беларусаў Латвіі Валянціна Піскунова парадавалася, што на канцэрт сабралася шмат сяброў, якім падабаецца беларуская культура, пажадала ўсім і надалей сумесна ўмацоўваць беларуска-латвійскае сяброўства, якое мае глыбокія карані.

І вось на сцэне — фальклорная група “Купалінка”, якой кіруе Алёна Цялькова. Нам вельмі прыемна, што культуру Бацькаўшчыны на гэты раз у Латвіі прадстаўлялі такія знакамітыя артысты. Як вядома, адметны калектыў Белдзяржфлармоніі сёння вельмі запатрабаваны і ў краіне, і ў замежжы. Ён не раз бліскуча прадстаўляў нацыянальнае мастацтва на розных імпрэзах у Расіі, Канадзе,

Салісткі гурта “Купалінка” выступаюць у Елгаве

Люксембургу, Германіі, Бельгіі, Францыі, Югаславіі, Італіі, Сірыі, Карэі ды многіх іншых

краінах. Вось і глядачы ў Елгаве слухалі народныя песні з розных рэгіёнаў Беларусі. То

працяжыны, то лірычныя і вясёлыя, жартаўлівыя. А як цудоўна гралі музыкі! Нездарма ж стваральнікам і духоўным бацькам гурта быў знакаміты дырыжор, народны артыст СССР Генадзь Цітовіч. Усе песні ішлі пад воклічы “Біс!” і “Брава!”, воплескі пераходзілі ў авацыі. Многія, бачыла, расчулена выціралі слёзы, а ў канцы імпрэзы ўзрушана дзякавалі артыстам, арганізатарам канцэрта.

Што ж, Саюз беларусаў Латвіі, Елгаўскае таварыства “Злата” і фальклорная група “Купалінка” сапраўды падарылі святы жыхарам Елгавы. І мне стала хораша на душы ад родных песень, музыкі: здалася, быццам лагодная вясна з бярозавікам ды ручаямі ходзіць ужо недзе зусім блізка.

Алёна Міцкевіч, г. Елгава

РАДАВОД

Нашчадкі класікаў

Пісьменнікі Якуб Колас і Янка Маўр некалі парадніліся дзякуючы сваім дзецям. Родзічы пісьменнікаў былі нядаўна ганаровымі гасцямі ў Інстытуце культуры Беларусі.

Дар'я Стасюкевіч

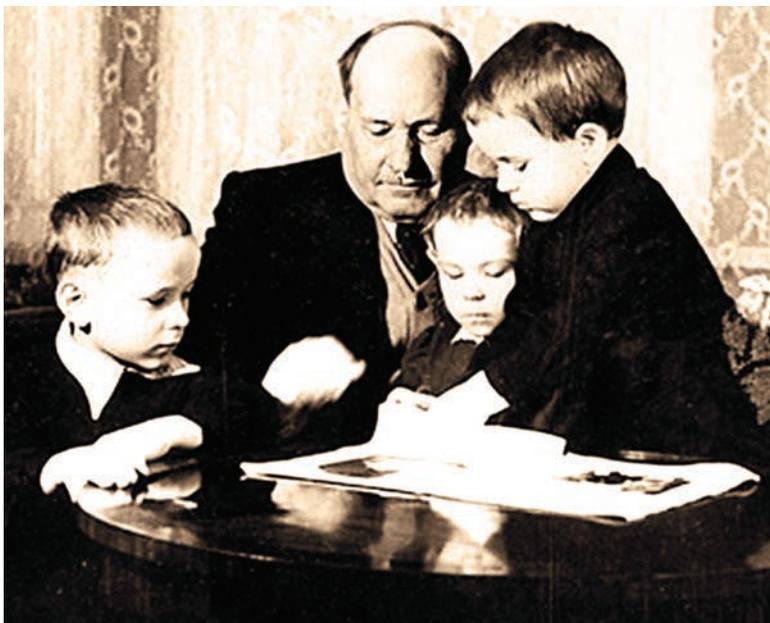
Летась у Беларусі і ў замежжы ўрачыста адзначаны юбілеі Якуба Коласа, Янкі Купалы, Максіма Танка. У імпрэзах удзельнічалі як літаратары, чытачы, работнікі літаратурных музеяў, так і родзічы пісьменнікаў. Так, да 130-х угодкаў Якуба Коласа сын класіка Міхась Міцкевіч з дапамогай дачкі Марыі падрыхтаваў і выдаў у серыі “Жыццё выдатных людзей” кнігу біяграфічных матэрыялаў “Успаміны”. Міхась Канстанцінавіч і Марыя Міхайлаўна працягваюць “юбілейную” дзейнасць і сёлета. На гэты раз іх клопат — зборы ўспамінаў пра Янку Маўра: яго 130-я ўгодкі будуць адзначацца 28 красавіка. Нарадзіўся класік у горадзе Лібава (цяпер Ліепая, Латвія), вучыўся ў Панявежскай настаўніцкай семінары, настаўнічаў, пачаў пісаць для дзяцей. “Палескія рабінзоні” — гэта, бадай, самая папулярная з напісаных ім кніг. Заснавальнік беларускай дзіцячай літаратуры быў сябрам Якуба Коласа з настаўніцкіх гадоў, а потым і парадніўся з сям’ёй песняра: яго дачка Наталля стала нявесткай аўтара “Новай зямлі” і жонкай Міхася Канстанцінавіча. Так што Марыя Міхайлаўна — унучка адразу двух класікаў. А яе родны дзядзька, сын Янкі Маўра, таксама вядомая асоба: фізік Фёдар Іванавіч Фёдараў, акадэмік Акадэміі навук Беларусі.

У пошуках матэрыялаў для кнігі пра Янку Маўра Міхась Канстанцінавіч і яго дачка наведлі Інстытут культуры Беларусі. Яны сталі першымі ганаровымі карыстальнікамі “Банка Памяці” — так можна назваць унікальную інфармацыйную базу, у якую больш за дваццаць гадоў з розных крыніц карпатліва збіраюцца звесткі па гісторыі айчынай культуры, беларускай ды-

яспары, пра міжкультурныя сувязі з рознымі краінамі і народамі.

На прэс-канферэнцыі, якая ладзілася ў інстытуце, госці расказалі пра будучую кнігу, прысвечаную юбілею Янкі Маўра. Па словах Міхася Міцкевіча, у яе ўвойдзе, прычым без купюр, аўтабіяграфічная аповесць пісьменніка “Шлях з цемры”, успаміны Пятра Рунца “Чалавек з крылатай фантазіяй”, вытрымкі з мемуараў Аляксандра Міронава, успаміны дачкі Янкі Маўра, яго сяброў, вершы розных паэтаў.

У прэс-канферэнцыі ўдзельнічалі прарэктар інстытута Алег Галкін, загадчыца аддзела Ала Сташкевіч, адзін са стваральнікаў “Банка Памяці” Адам Мальдзіс. Яны расказалі, як ствараецца база дадзеных, і што сёлета пачнецца перавод тамоў інфармацыі ў электронны выгляд. Часткова іх можна будзе знайсці на інтэрнэт-партале “Беларускае замежжа”: стануць даступнымі звесткі па пытаннях дыяспары, рэстытуцыі і культурных сувязяў паміж краінамі і народамі.

Якуб Колас з унікамі Сяргеям, Андрэем і ўнучкай Машай. 1955 год

А што цікавага знайшлі госці ў “Банку Памяці” пра Янку Маўра? Ім пашанцавала: звестак набралася 14 пазіцый, сярод якіх і адпаведныя публікацыі ў замежным друку.

Даведка ГР. Унучка двух класікаў Марыя Міцкевіч нарадзілася ў 1951 годзе ў Мінску. Закончыла матэматычны факультэт БДУ. Працавала ў Інстытуце матэматыкі, Нацыянальным навукова-асветніцкім цэнтры імя Францыска Скарыны, выкладчыцай вышэйшай матэматыкі ў Інстытуце кіравання і прадпрыемальніцтва, цяпер выкладае ў Мінскім інстытуце кіравання. Узначальвае грамадскае аб’яднанне “Дзіцячы фонд духоўнага і культурнага адраджэння “Сакавік”. Муж, Валерый Федчанка, працуе інжынерам у Літаратурна-мемарыяльным музеі Якуба Коласа. Іх старэйшы сын Іван заняты ў гатэльным бізнэсе, жанаты, мае дачку. Двайняты Васіль і Васіліна — праўнукі Коласа і Маўра: Васіль працуе па спецыяльнасці ў транспартнай арганізацыі, Васіліна — у Коласаўскім музеі.

БРАТЭРСТВА

Сяброўства мацуецца справамі

У Самарскім рэгіёне вядзецца падрыхтоўка да X фестывалю мастацтваў “Адзінства”. Ён прысвячаецца Дню яднання народаў Беларусі і Расіі.

Настальгія па мінулым — ці дбанне пра будучыню? Шмат можна разважаць пра тое, чаму Беларусь і Расія няспешна, але мэтанакіравана на розных узроўнях адладжваюць эканамічныя і культурныя стасункі. Саюз, аб’яднанне, садружнасць — словы, розныя па гучанні і напісанні, але ўсе яны сведчаць пра яднанне. Як вядома, агульнае свята нашых народаў, Дзень яднання, штогод адзначаецца 2 красавіка: у гэты дзень у 1996-м быў падпісаны Дагавор аб утварэнні супольнасці Беларусі і Расіі.

Варта сказаць, што яднанне такое мае немалы эканамічны эффект. Летась, напрыклад, тавараабарот паміж Беларуссю і Расіяй перасягнуў 40 мільярдаў долараў. Цяпер больш за 8 000 суб’ектаў гаспадарання абедзвюх краін цесна звязаны пастаўкамі прадукцыі ды вытворчай кааперацыяй. Беларускія прадпрыемствы арганізавалі свае зборачныя вытворчасці ў многіх рэгіёнах Расіі.

З нагоды Дня яднання Беларусі і Расіі пройдуць святочныя мерапрыемствы і ў Самарскім рэгіёне — гэта ўжо добрая традыцыя. І юбілейны, X фестываль мастацтваў “Адзінства”, падрыхтоўка да якога ідзе поўным ходам, прысвечаны важнай даце. Творчы форум рыхтуе Самарская абласная грамадская арганізацыя беларусаў “Руска-Беларускае Братэрства 2000”. Яе

кіраўнік Ірына Глуская адзначае, што творчы форум “Адзінства” прыцягвае вялікую грамадскую ўвагу. Гэта не толькі цікавая форма папулярнага культуры брацкіх славянскіх народаў. На фэсце ўсталёўваюцца і развіваюцца творчыя стасункі, дзеці і моладзь далучаюцца да багаццяў народнай культуры, маюць магчымасць праявіць сябе маладыя таленты.

Па словах Ірыны, цяпер у калектывах ідуць рэпетыцыі. Да фэсту актыўна рыхтуюцца навучэнцы агульнаадукацыйных, дзіцячых музычных школ, дзіцячых школ мастацтваў Самарскай вобласці. Шмат працы і ў нацыянальных грамадскіх арганізацый, якія жывуць у плыні самабытных рускай і беларускай культур.

Як звычайна ў Самары адбіраюць удзельнікаў фэсту? Ірына Глуская патлумачыла, што і цяпер прымаюцца заяўкі. Арганізатары фэсту праглядаюць відэазапісы нумароў, у электронным фармаце, што прэтэндуюць на фестывальны паказ. Гурты рыхтуюць па два нумары — беларускі і рускі. Адборачныя туры фэсту пройдуць 23 і 24 сакавіка, а сама ўрачыстасць, прысвечаная Дню яднання народаў Расіі і Беларусі, а таксама галаканцэрт лаўрэатаў фестывалю, — 6 красавіка.

Значную дапамогу ў арганізацыі фэсту “Адзінства” беларускай супольнасці аказвае адміністрацыя Самарскай вобласці і гарадской акругі Самары, а таксама мясцовы Дом дружбы народаў.

Мікалай Бойка, г. Самара, Расія

СУПОЛЬНАСЦЬ

Маляваць карціны... на вадзе

Яўген Дарэнскі

Прадстаўнікі турэцкай дыяспары правядуць у Мінску незвычайныя майстар-класы

Нядаўна збіраўся Кансультацыйны савет Рэспубліканскага цэнтру нацыянальных культур. Падводзіліся вынікі працы дыяспар летась, вызначаліся кірункі дзейнасці на перспектыву.

У Дагестане сёлета год паэта Расула Гамзатова, яму споўнілася 90. Па словах прадстаўніка дагестанскай дыяспары ў Беларусі, у маі Віцебск стане пляцоўкай для правядзення фестывалю паэзіі Дагес-

тана. Мяркуюцца, там змогуць выступіць усе, хто любіць творчасць паэта. Гэта будзе адно з асноўных мерапрыемстваў, якія плануецца правесці дагестанцы Беларусі.

Прадстаўнік афганскай дыяспары распавёў пра бізнэс-праект: створана швейная вытворчасць “Свет камфорту”. Палова работнікаў там афганскія бежанцы. Ад імя азербайджанцаў барэц-алімпіец Націк Багіраў расказаў пра шэфства над дзіцячым домам у Оршы, дабрачынныя акцыі ў анкацэнтры ў Бараўлянах, фэст танцаў “Усходнія ласункі”, пра выставу карцін супляменнікаў у Гомелі. Азербайджанцы Беларусі выдалі

кнігу, прысвечаную візіту ў Азербайджан Прэзідэнта Аляксандра Лукашэнкі. Сёлета Азербайджан адзначае 90-годдзе Гейдара Аліева, і азербайджанцы Беларусі правядуць імпрэзы ў памяць пра яго.

Цікавыя планы ў башкірска-татарскага аб’яднання “Чышма”: ладзіць канцэрты народнай песні і танца ў парках беларускай сталіца. Як сказаў дырэктар РЦНК Міхаіл Рыбакоў, летам прадстаўнікі дыяспар кожныя выхадныя будуць праводзіць там нешта арыгінальнае. Туркі, напрыклад, абяцалі навучыць усіх жадаючых маляваць карціны... на вадзе спосабам, які ведаюць толькі ў Турцыі.

Свята на Дняпры

Свята “Купалле” плануецца правесці 6-7 ліпеня ў Александрыі

Намеснік прэм’ер-міністра Анатоль Тозік правёў пасяджэнне аргкамітэта па падрыхтоўцы і правядзенні свята “Купалле” (“Александрыя збірае сяброў”) у Шклоўскім раёне Магілёўшчыны. Былі разгледжаны план мерапрыемстваў па падрыхтоўцы і правядзенні свята, яго праграма. Адным з новых элементаў свята стане міжнародны пленэр па кераміцы “Арт-Жыжаль”. Будуць арганізаваны майстар-класы для

ўсіх жадаючых прыняць удзел у вырабе памятнага керамічнага сувеніра з сімваламі свята.

У праграме гала-канцэрта будуць выкарыстаны атрыбуты купальскага абраду, гульні, фальклорных персанажаў. Аб’яўлены конкурсы сярод студэнтаў на лепшую дыпломную работу па афармленні святочных пляцовак аграгарадка, а таксама на лепшы сувенір-сімвал свята. А Беларуская гандлёва-прамысловая палата арганізуе на гэтыя дні асобную праграму для прадстаўнікоў замежных дзелавых колаў.